

**Консултация по проект на ЗИД на ЗОВСРБ - цялостна
предварителна оценка на въздействието**

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 06.12.2022 г. - 19.12.2022 г. Неактивна

Номер на консултация: #7260-K

Област на политика: Архив - Външна политика, сигурност и отбрана

Тип консултация: ---

Вносител: Министерство на отбраната

Тип носител: Национално

Открива се консултация във връзка с подготовката на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. Консултацията е в рамките на подготвяна цялостна предварителна оценка на въздействието на законопроекта и е в изпълнение на Решение № 218 на Министерски съвет от 2022 г.

Приканват се гражданите и заинтересовани страни да изложат мнения, препоръки и становища по планираните промени, които основно са в следните насоки:

- прецизиране на текстове и привеждането им в съответствие с други действащи закони;

- дефиниране вида и размера на отпуска при кръводаряване;

- създаване на законов режим по отношение обжалването на решенията на ЦВМК;

- разширяване обхвата на правоимащите лица по отношение отдиха и възстановяването в военно-почивен дом „Орешак“;

- прецизиране на уредбата по изпълнение на военна служба след участие в курсове с продължителност над 8 седмици.

Основната цел е да се оцени ефектът от приемането на посочените изменения и допълнения в закона, включително до каква степен ще се постигне планираният

ефект върху заинтересованите страни.

Консултацията се провежда в периода 6 – 19 декември 2022 г., като резултатите от нея ще се обобщят в доклада за оценка.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на отбраната

Адрес: София, София 1000, ул.Дякон Игнатий 3

Електронна поща: cao@mod.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Полезни връзки

Официална интернет страница на Министерството на отбраната - <https://www.mod.bg/>

Документи

Пакет основни документи:

[КД_33_ал1.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[КД_92-95-96-97-97a.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[КД_260.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[КД_142.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[КД_98.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[КД_145.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[КД_157_ал1.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[КД_162.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[КД_226ж_ал4.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[КД_156_ал4.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[КД_203.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[КД_202.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[Обединен законопроект ЗИДЗОВСРБ 2022-к.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[Заинтересовани страни.docx - вер. 1.0 | 06.12.2022](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 24.01.2023](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Ангел Александров (19.12.2022 10:47)

За планираните промени в чл. 156

По така зададените въпроси за обсъждане:

1. **Считате ли целесъобразно предоставянето на възможност за преназначаване, без съгласието на военнослужещия?**

Преди целесъобразно, дълбоко се съмнявам дали е законно. Съгласно ЗОВС в мирно време военната служба се изпълнява като професия. За изпълнението и се сключва договор. Всеки договор има три задължителни елемента- предмет, страни и условия. Предмета е ясен, страните също. А конкретната длъжност и мястото за постоянна дислокация е едно от условията при които военнослужещият е приел да се обвърже с договор. Как така една от страните едностранно ще променя условията по договор, а той ще продължи да бъде обвързващ? Всеки който не е особено щастлив от подобно разместване, ще може на това основание да атакува заповедта за преместване в съд. А за адвоката му ще са доста лесни пари.

Дали е целесъобразно?

За тези които се надяват с подобни извивания на ръцете да замазват още малко време кадровия колапс, сигурно е много целесъобразно. След като се прехвърлят части и машини за да сертифицираме нещо си, защо да не подмятаме и хора? Сигурно е целесъобразно да отчетеш, че си взел някакви мерки, вместо да се напрегнеш и да мислиш за работещи решения. Само че нерешените проблеми се трупат, стават по-тежки и ако някой се надява да ги замаже за няколко години, те пак ще се стоварят но по-големи. Да ама други ще го мислят, та в тази връзка – как да не е целесъобразно?

За командирите на които ще им се наложи да работят с изнудени хора, със сигурност не е. Нагласата и мотивацията сигурно ще са колкото на наборен войник. Но с придобитият опит за кръшкане, тупане на топката и възможности за злоупотреба с болнични като на кадрови.

За резултатите от работата оставам на вносителите на закона да се досетят.

2. Какви ще са последствията от предвижданата промяна?

1. Дела в административния съд срещу заповедите за преназначаване. Ако пък някой е бил повишен против волята му, как ще го връщат на същата длъжност и ще го разжалват ли- не знам.
2. Личен състав, който за всяка задача ще намира морална опора да не я свърши с лозунга : „Да не съм ви бил телеграма да ме назначавате?“ Ако все пак бъде принуден , качеството ще е трагедия.
3. Рапорти за напускане, особено сред войнишкият състав и последващ още по-голям недостиг на хора.
4. Накрая някой пак ще си мисли „Искахме да е за хубаво , а стана както винаги“.

Предлагам: планираните промени в чл. 156,относно възможност за преназначаване на длъжност на военнослужещи, които заемат длъжност повече от 3 години, в интерес на службата и в съответствие с придобитата от тях квалификация на длъжност в същото или по-високо длъжностно ниво във военно формирование от Българската армия с дислокация в същото населено място да отпаднат.

Автор: Симеон Симеонов (12.12.2022 19:14)

Предложение

Предлагам § 8 от проекта да придобие следният вид:

§ 8. В чл. 142, ал. 5 се изменя така:

„(5) Завършилите обучението курсанти за нуждите на Министерството на отбраната и военнослужещи с придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър“

в професионално направление „Военно дело“ са длъжни да изпълняват военна служба **по придобитата специализация** за срок не по-кратък от 10 години.“.

Мотиви:

Към настоящия момент е масова порочната практика, лейтенантите завършили военните училища да подават рапорти по регистъра или с мотивирани предложения да се преместват на по-лека (според тях) служба в други военни формирования, които нямат нищо общо с придобитата във военното училище специализация, само година или две след завършването им.

Командирите нямат правомощия и не могат да спрат пуснатите рапорти за преместване в други формирования на различни родове войски. Становищата им, че некомплектът на офицери в съответните формирования се увеличава и същите не могат да функционират нормално, а останалият личен състав се натоваарва допълнително със задълженията на некомплекта, обикновено изобщо не се вземат под внимание от старшите инстанции. Получава се така, че държавата чрез МО по поръчка от видовете въоръжени сили, инвестира в 5 годишно обучение на кадри, които не се ползват за това за което са учили, защото не са задължени по закон да работят по тази специалност, за която са обучавани и са харчени пари от бюджета.

В много от “по-непопулярните” военни формирования на някои родове войски, които обикновено са отдалечени от областните и общинските центрове е създаден постоянно увеличаващ се недостиг на кадри, които няма откъде да се попълнят, понеже чаканият 5 години да завърши лейтенант след първата или втората година служба е решил, че съответното формирование или длъжност не му харесва, тъй като в други военни формирования на други родове войски има по-леки длъжности, или пък самите формирования се намират в областен център или близо до него.

Преместването на тези лейтенанти овакантява длъжности на най-ниското офицерско ниво, за които трябва отново да се заявяват бройки за обучение във военните училища, които обаче ще завършат след 5 години, а дотогава длъжностите ще са вакантни. Ако това не се промени, до година две след попълването на тези длъжността те отново ще са вакантни и пак за 5 години.

Във връзка с гореизложеното с предложената редакция **предлагам тази порочна практика, която обезкръвява определени родове войски и военни формирования да се преустанови!**

Автор: Илия Христозов (10.12.2022 14:50)

Предложение за допълнение на чл. 52, ал. 1 от ЗОВСРБ

Предлагам разпоредбата на чл. 52, ал. 1 от ЗОВСРБ да стане:

*„Чл. 52. (1) Въоръжените сили на Република България гарантират суверенитета, **сигурността** и независимостта на страната и защитават нейната териториална цялост.“,*

т.е. да се добави думата „сигурността“ и запетайката пред нея.

Мотиви: Сегашният текст на чл. 52, ал. 1 от ЗОВСРБ е:

„Чл. 52. (1) Въроръжените сили на Република България гарантират суверенитета и независимостта на страната и защитават нейната териториална цялост.“

Едно сравнение с релевантната разпоредба от Конституцията, а именно чл. 9, ал. 1:

*„Чл. 9. (1) (Предишен текст на чл. 9 - ДВ, бр. 12 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Въроръжените сили гарантират суверенитета, **сигурността** и независимостта на страната и защитават нейната териториална цялост.“*

разкрива, че между двете разпоредби има малка, но важна разлика и тази разлика е, че в чл. 52, ал. 1 от ЗОВСРБ липсва думата „сигурността“.

Това на практика означава, че разпоредбата на чл. 52, ал. 1 от ЗОВСРБ е противоконституционна, в смисъл, че не е пълна и че не отговаря на целия текст на чл. 9, ал. 1 от Конституцията, а някой си е позволил да съкрати конституционния текст.

Лесно може да се провери, че в предишния ЗОВСРБ, обн. ДВ. бр. 112 от 27 декември 1995г. и отм. ДВ. бр. 35 от 12 май 2009 г., този текст е бил в чл. 64 и е бил едно към едно, както в Конституцията:

*„Чл. 64. Въроръжените сили на Република България гарантират суверенитета, **сигурността** и независимостта на страната и защитават нейната териториална цялост.“*,

Предишният ЗОВСРБ е приет 1995 г., т.е. 4 (четири) години след приемането на новата Конституция. Следователно той е бил в съответствие с Конституция и 14 години никой не е имал забележки по тази разпоредба и след това тихомълком (без никаква известна на обществото важна причина) се прави тази уж дребна промяна.

Не съм забелязал в някой друг закон да има разпоредба, която да посочва кое друго ведомство (извън Въроръжените сили) гарантира сигурността на страната. **На практика се получава, че има законова празнота за сигурността на страната.** Но дори и да има такава разпоредба, то тя ще е противоконституционна, защото пряко ще противоречи на чл. 9 ал. 1 от КРБ, ако ведомството е извън въроръжените сили.

Важно е да се отбележи, че разпоредбата на чл. 9, ал. 1 е в сила, както за мирно, така и за военно време.

Затова е необходимо да се добави думата „сигурността“ в чл. 52, ал. 1 от ЗОВСРБ, за да има съответствие с Конституцията, защото Конституцията е над всичко. Дори и в договорът за ЕС е посочено, че националните конституции са над европейското законодателство и освен това изрично е посочено, че в областта на сигурността всяка държава има суверенното право да определя свои правила. Следователно, след като Конституцията повелява, че само Въроръжените сили и никой друг гарантират сигурността на страната, не може в най-висшия нормативен акт, който „уреща обществените отношения, свързани с отбраната и с въроръжените сили на

Република България“ (чл. 1 от ЗОВСРБ), в съответната разпоредба, която законово регламентира висшите цели на Въоръжените сили (чл. 52, ал. 1), да не присъства думата „сигурност“.

Във връзка с гореизложеното предлагам в чл. 52, ал. 1 от ЗОВСРБ след думата „суверенитета“ да се сложи запетая и да се добави думата „сигурността“.

Автор: Илия Христозов (10.12.2022 14:48)

Предложение за изписване с главна буква на израза „Въоръжените сили“ в ЗОВСРБ

Предлагам да се изписва с главна буква изразът „Въоръжените сили“ в наименованието на ЗОВСРБ и навсякъде в текстовете на закона, в които са посочени Въоръжените сили като обособена структурна единица.

Мотиви: Един внимателен преглед на Конституцията на Република България, **така както е обнародвана** в ДВ, бр. 56 от 13 юли 1991 г. разкрива, че в разпоредбите, в които се посочват Въоръжените сили като обособена структурна единица, това наименование е изписано с главна буква. По същия начин, **с главна буква е изписано „Въоръжените сили“ и в отменения през 1995 г. Закон за всеобщата военна служба.**

Разпоредбите на Конституцията, в които Въоръжените сили са изписани с главна буква са

*„Чл. 100. (1) Президентът е върховен главнокомандващ на **Въоръжените сили** на Република България.*

*(2) Президентът назначава и освобождава висшия команден състав на **Въоръжените сили** и удостоява с висши военни звания по предложение на Министерския съвет.“*

и

*„Чл. 105. (2) Министерският съвет осигурява обществения ред и националната сигурност и осъществява общото ръководство на държавната администрация и на **Въоръжените сили.**“*

Видно е, че в тези разпоредби Въоръжените сили се имат предвид като цялата **обособена структурна единица.**

В разпоредбите, в които за понятието въоръжени сили се имат предвид отделни военни формирования, наименованието е изписано с малка буква, например чл. 84, т. 11:

„Чл. 84. Народното събрание:

*11. разрешава изпращането и използването на български **въоръжени сили** извън страната, както и пребиваването на чужди войски на територията на страната или*

преминаването им през нея;“

В чл. 9, ал. 1:

„Чл. 9. (1) (Предишен текст на чл. 9 - ДВ, бр. 12 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.)
Въоръжените сили гарантират суверенитета, сигурността и независимостта на страната и защитават нейната териториална цялост.“

наименованието „Въоръжените сили“ е в началото на изречението, така че си е с главна буква.

Изразът „въоръжените сили“ се среща само на още едно място в Конституцията и това е новата разпоредба на чл. 9, ал. 2, която е добавена през 2007 г.:

„(2) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Дейността на **въоръжените сили** се урежда със закон.“

и където „въоръжените сили“ е изписано в малка буква. В този случай не е ясно защо вносителите са го изписали с малка буква и какъв смисъл са вложили в това понятие. Много вероятна причина за такова изписване е, че е действащия по онова време ЗОВСРБ изразът „въоръжените сили“ се е изписвал с малка буква, а изразът „Българската армия“ с голяма буква, макар че от разпоредбата на чл. 50, ал. 1 от сега действащия ЗОВСРБ е видно, че Българската армия е само една част от целия състав на Въоръжените сили. Следователно щом Българска армия е с главна буква, е логично и по-голямата структура на Въоръжените сили на Република България също да е с главна буква. А и такава е била волята на законодателите при съставяне на Конституцията и на предишните военни закони.

Във връзка с гореизложеното предлагам да се изписва с главна буква изразът „Въоръжените сили“ в наименованието на ЗОВСРБ и навсякъде в текстовете на закона, в които са посочени Въоръжените сили като обособена структурна единица.

Автор: Илия Христозов (10.12.2022 14:48)

Предложение за редакционни промени на наименованията на министерства и длъжности

Предлагам в законопроекта да се добави нов параграф със следния текст:

„В текстовете на закона думите „Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията“, „министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията“, „министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията“ и „министъра на икономиката“ се заменят съответно с „Министерството на транспорта и съобщенията“, „министърът на транспорта и съобщенията“, „министъра на транспорта и съобщенията“ и „министъра на икономиката и индустрията“.“

Мотиви: Отстраняване на фактическа грешка. В много разпоредби на ЗОВСРБ все още са налице старите наименования, свързани с МТИТС и МИ и е необходимо да се актуализират с новоприетите наименования на ведомствата и длъжностите.

Автор: Илия Христозов (10.12.2022 14:46)

Предложение за отмяна на чл. 136, ал. 3 от ЗОВСРБ - 3 част

Предложение за отмяна на чл. 136, ал. 3 от ЗОВСРБ - 3 част

Освен всичко гореизложено, считам че тази разпоредба е неадекватна и уронваща достойнството (да не кажа по-силна дума) на висшия команден състав от Въоръжените сили. Уронваща достойнството е по няколко причини, а една от тях е, че според тази разпоредба новоназначените генерали и адмиралите трябва да се придружават и „представят в Комисията по отбрана на Народното събрание от министъра на отбраната или определен от него заместник-министър“. Ясно е, че всеки генерал/адмирал може сам да се яви пред който и да е държавен орган, да се представи и да каже каквото трябва и няма нужда някой да го съпровожда като малко дете и да го представя. Освен това, сякаш нарочно в разпоредбата се дава изрична възможност да го съпровожда и заместник-министър, но докато министърът на отбраната по закон е пряк началник на всички генерали и офицери (защото е непосредствен началник на началника на отбраната), то заместник-министрите не им се явяват никакви началници.

Тази разпоредба е неадекватна, защото тя не дава никаква информация какво ще се прави и каква е целта на цялото мероприятие. Според текста задължително е само представянето, т.е. след представянето генералът/адмиралът може да си тръгне и да ги остави депутатите и министърът/зам.-министърът да си говорят.

Законът не дава отговор и на въпроса дали при всяко удостояване с висше офицерско звание на един и същи офицер следва да се прави такова представяне. Това може да доведе до практическото обезсмисляне на разпоредбата, ако е необходимо отново да се представят вече представени лица. Тази неясна разпоредба, в която не се разбира вложеният смисъл, не допринася за утвърждаването на правовата държава. Същевременно тя крие риск и създава предпоставки от политизиране на висшия команден състав на Въоръжените сили.

Освен всичко друго, разпоредбата е и юридически сбъркана и неиздържана. В нея става въпрос за „удостояване с висше **военно** звание с указ на президента на републиката“, но терминът който се използва в ЗОВСРБ, а и в указите на президента е „висше **офицерско** звание“. На практика, понеже няма генерал/адмирал, който да е удостоен с висше военно звание, следователно може да не се ходи за представяне в Комисията по отбрана и няма да има нарушение на закона. Всичко това разкрива колко безсмислена и безумна е тази разпоредба, но разкрива и колко слаби са били военната подготовка и познаването на закона на нейните вносители и на депутатите,

които са я приели. Трябва да се има предвид, че тази разпоредба бе приета на два пъти с гласуване в пленарната зала, поради наложеното вето от президента.

На основание на гореизложеното предлагам разпоредбата на чл. 136, ал. 3 от ЗОВСРБ да се отмени.

Автор: Илия Христозов (10.12.2022 14:45)

Предложение за отмяна на чл. 136, ал. 3 от ЗОВСРБ - 2 част

Предложение за отмяна на чл. 136, ал. 3 от ЗОВСРБ - 2 част

В Решение № 6 от 11.04.2012 г. на КС по к. д. № 3/2012 г. се посочва, че „*Обстоятелството, че според формата си на управление Република България е парламентарна република обаче не означава, че тя се управлява от Народното събрание. Парламентарно управление не означава управление на парламента. **Нещо повече, в духа на принципа за разделение на властите Конституцията изчерпателно определя компетентността на парламента, което идва също да покаже, че не му позволява да се вмесва или обсебва всеки аспект на управлението.** Според нея основните правомощия на Народното събрание са да осъществява законодателната власт и да упражнява парламентарен контрол (чл. 62, ал. 1 от Конституцията), както и други изрично посочени правомощия (чл. 84 и сл. от Конституцията), които влизат в тези две функции. **Въобще Конституцията отхвърля представата за парламент, който притежава обща компетентност и може да се намесва в която и да е сфера на управлението. Оттук и възгледът, че няма въпрос, който парламентът не може да реши, не намира конституционна опора.***

Ето защо ще е недопустимо под претекст, че е нужен контрол и прозрачност в дейността на даден висш държавен орган, който и да е друг висш държавен орган по пътя на разширително тълкуване на конституционните разпоредби, които определят неговия правен статус и правомощия, да им придава по-широк смисъл, отколкото те имат. Подобен подход не е нищо друго освен дописване и следователно предизвикателство срещу конституционно закрепената формула, по която следва да функционира управлението на държавата.“

Ясно е видно, че според КС „*Същността на парламентарния контрол е Народното събрание да получава информация за законността и целесъобразността на дейността на правителството по въпроси, които засягат държавни и обществени интереси“*

и следователно парламентарните комисии нямат право да привикват „за представяне“ представители на изпълнителната власт, когато това е извън техните правомощия, които са посочени в Конституцията и ПОДНС (парламентарен контрол, проучвания и анкети). В случая, първо не са налице хипотезите на парламентарен контрол, проучване или анкета и второ, дори не се отнася до представители на

изпълнителната власт, а до новоназначени генерали и адмиралите, които са напълно извън изпълнителната власт и дори още нищо не са направили на новите си длъжности, за да има какво да им се контролира.

Според чл. 73 от Конституцията:

*„Чл. 73. Организацията и дейността на Народното събрание се осъществяват въз основа на Конституцията **и на правилник, приет от него.**“*

Следователно само в ПОДНС може да се дават права и задължения на депутатите, които да са различни от тези, които са посочени в самата Конституция. Следователно, след като в ПОДНС не се позволява на парламентарните комисии да искат представяне на новоназначени генерали и адмиралите, без това да има някаква връзка с конкретен парламентарен контрол, проучване или анкета, не може в друг нормативен акт това да се позволи и това на практика е дописване на Конституцията.

Ако се анализира внимателно разпоредбата на чл. 139 от ПОДНС:

*„Чл. 139. Държавните и местните органи и техните администрации са длъжни да **оказват съдействие на народния представител** и да му предоставят при поискване сведения и документи **във връзка с изпълнение на правомощията му** в срок от 14 дни. Народният представител има **право на достъп до държавните и местните органи и организации.**“*

ще се убедим, че съдействието се изисква само **„във връзка с изпълнение на правомощията“**, а от гореизложеното е видно, че в случая такива правомощия няма. А от второто изречение е видно, че ако имат голямо желание да се запознаят с новоназначените генерали и адмиралите, депутатите от Комисията по отбрана могат да им идат на посещение, макар че и това е доста спорно, защото повечето военни формирования не се вписват, според мен, в понятията *„държавните и местните органи и организации“*. А и това посещение е логично да е някакво разумно време след встъпването в новата длъжност, а не веднага след издаването на указа, каквото е изискването на разпоредбата. Това време е необходимо на новоназначените за да добият някаква практическа представа на новите отговорности и задачи и перспективите за развитие и така ще бъдат значително по-полезни при евентуална беседа.

Автор: Илия Христозов (10.12.2022 14:42)

Предложение за отмяна на чл. 136, ал. 3 от ЗОВСРБ - 1 част

Предложение за отмяна на чл. 136, ал. 3 от ЗОВСРБ - 1 част

Предлагам да се отмени разпоредбата на чл. 136, ал. 3 от ЗОВСРБ, която има следния текст:

„(3) (Нова - ДВ, бр. 85 от 2017 г.) Офицерите, след удостояване с висше военно звание с указ на президента на републиката, се представят в Комисията по отбрана на Народното събрание от министъра на отбраната или определен от него

заместник-министър.“

Мотиви: Считам че тази разпоредба е незаконосъобразна и противоречи на разпоредбите на „Правилника за организацията и дейността на Народното събрание“ (ПОДНС) и дори противоречи и на разпоредбите на Конституцията на Република България.

В сега действащия ПОДНС липсва специална разпоредба относно правомощията на постоянната Комисия по отбрана и затова за нея са приложими общите правомощия на всички постоянни комисии в НС, които са посочени в чл. 26, ал. 1 от ПОДНС:

*Чл. 26. (1) Постоянните комисии разглеждат законопроекти, годишната програма по [чл. 115](#), проекти за решения, декларации и обръщения и други предложения, **разпределени им от председателя на Народното събрание**, изготвят доклади, предложения и становища по тях.*

Видно е, че според ПОДНС никоя постоянна комисия в НС няма правомощия да изисква представянето на новоназначени длъжностни лица и то задължително придружавани от ресорния министър, още повече без санкцията на председателя на Народното събрание. Следователно това е прецедент и на мен не ми е известно в друг закон да има подобна разпоредба.

Според Конституцията на република България:

„Чл. 105. (2) Министерският съвет осигурява обществения ред и националната сигурност и осъществява общото ръководство на държавната администрация и на Въоръжените сили.“

и затова подобни действия в тези области са в компетентността на изпълнителната власт, но не и на НС, а още по малко на една отделна постоянна комисия. Следователно с тази разпоредба се нарушава принципа на разделение на властите.

Затова и текста от **чл. 136, ал. 3 от ЗОВСРБ е в противоречие дори и с Конституцията**, защото според чл. 79, ал. 2 от Конституцията:

„Чл. 79. (2) Постоянните комисии подпомагат дейността на Народното събрание и упражняват от негово име парламентарен контрол.“

а дейността на НС според чл. 62, ал. 1 е:

„Чл. 62. (1) Народното събрание осъществява законодателната власт и упражнява парламентарен контрол.“

Има редица решения на Конституционния съд, в които ясно е посочено, че парламентарният контрол не може да се използва за даване на разпореждания към изпълнителната власт или други държавни органи.

В Решение № 20 от 23.XII.1992 г. на КС на РБ по конст. д. № 30/92 г. се посочва, че „*Поначало парламентарният контрол не може да се счита като средство за управление на парламента, **защото парламентът не управлява, а оставя това да прави правителството.***“

В Решение № 1 от 12.03.2013 г. на КС по к. д. № 5/2012 г. КС посочва, че „България е република с парламентарно управление (чл. 1, ал. 1 от Конституцията), **което не означава управление на парламента, а на избраното от него правителство. Същността на парламентарния контрол е Народното събрание да получава информация за законността и целесъобразността на дейността на правителството** по въпроси, които засягат държавни и обществени интереси, **с цел да прецени политиката на правителството следва ли политиката на избралия го парламент, за да продължи да се ползва с доверието му.**”

Автор: Илия Христозов (10.12.2022 14:37)

Предложение за промяна на чл. 33, ал. 3, 4 и 5 от ЗОВСРБ - 2 част

Предложение за промяна на чл. 33, ал. 3, 4 и 5 от ЗОВСРБ - 2 част

С цел осигуряване на разумен баланс между правомощията на цивилното и военно ръководство **предлагам разпоредбите на чл. 33, ал. 4 и 5 от ЗОВСРБ да се изменят, както следва:**

“(4) Всеки член на Съвета по отбрана може да внася за разглеждане в Съвета по отбрана и други въпроси.

(5) Министърът на отбраната определя правилата за работа на заседанията на Съвета по отбрана.”

Поради същата причина (разумен баланс между правомощията на цивилното и военно ръководство) и горепосочената обосновка **предлагам разпоредбата на чл. 33, ал. 3 да се допълни с нови точки 6 и 7 със следното съдържание:**

„6. предложенията за логистичното осигуряване на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия;

7. предложенията за финансовото и материалното осигуряване на личния състав на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия.“

С горепосочените промени ще се осигури законова гаранция за разумен баланс между правомощията на цивилното и военно ръководство на Въоръжените сили.

Автор: Илия Христозов (10.12.2022 14:34)

Предложение за промяна на чл. 33, ал. 3, 4 и 5 от ЗОВСРБ - 1 част

Предлагам да се изменят и допълнят разпоредбите на чл. 33, ал. 3, 4 и 5 от ЗОВСРБ

Мотиви: Сега действащите разпоредби на чл. 33, ал. 4 и 5 от ЗОВСРБ са:

„(4) Министърът на отбраната внася за разглеждане в Съвета по отбрана и други въпроси.

(5) Министърът на отбраната определя правилата за работа и дневния ред на заседанията на Съвета по отбрана.”

Тези разпоредби се появяват едва в новия ЗОВСРБ (обн. ДВ, бр. 35 от 12 май 2009 г.) и напълно отсъстват в предишния отменен ЗОВСРБ. Ясно е видно, че според закона само министърът на отбраната може да определя какво да се допусне до разглеждане от Съвета по отбрана (Съвета). Ако някой от членовете на Съвета предложи нещо за разглеждане, това пак ще зависи от благоволенieto на министъра, а не например от мнозинството в Съвета. **Считам, че с тези разпоредби значително се ограничава възможността на висшето военно ръководство да участва във вземането на важните решения в областта на отбраната и Въоръжените сили.**

Ще опиша хронологията на процеса на ограничаване на правомощията на висшето военно ръководство. В новия ЗОВСРБ (обн. ДВ, бр. 35 от 12 май 2009 г.) първо се появява разпоредбата в чл. 33, ал. 4:

„(4) Министърът на отбраната определя правилата за работа и дневния ред на заседанията на Съвета по отбрана.”

Такава разпоредба липсваше в отменения ЗОВСРБ и с нея започва ограничаването на правомощията на висшето военно ръководство, защото неговите представители в Съвета вече не могат да определят дневния ред на заседанията. Но все още в разпоредбата на чл. 33, ал. 3, т. 9 е бил налице текста от предишния закон:

„(3) Съветът по отбрана подпомага министъра на отбраната по въпроси, свързани със:

9. други въпроси от компетентността на министъра на отбраната.”,

който все пак позволява на заседанията да се предложат за разглеждане и други въпроси, освен включените в дневния ред. Тази възможност бързо е премахната след по-малко от година и с ДВ, бр. 16 от 2010 г. са направени промени, като разпоредбата на чл. 33, ал. 3, т. 9 е отменена и се появява новата разпоредба на чл. 33, ал. 4:

„(4) Министърът на отбраната внася за разглеждане в Съвета по отбрана и други въпроси.”,

а предишната ал. 4 става ал. 5. По този начин вече **само** министърът на отбраната има право да определя какво да се разглежда от Съвета по отбрана и какво не и следователно висшето военно ръководство вече е значително ограничено за вземането на важните решения.

Прави впечатление, че с промените през 2010 г. от разпоредбата на чл. 33, ал. 3 отпадат и разпоредбите на т. 6 и 7:

„(3) Съветът по отбрана подпомага министъра на отбраната по въпроси, свързани със:

6. логистичното осигуряване на министерството;

7. финансовото и материалното осигуряване на личния състав на министерството;“

и решаването на тези важни въпроси също вече зависи само от волята на министъра на отбраната и няма законово изискване те да се разглеждат и приемат на заседанията на Съвета.

Сега действащата разпоредба на чл. 33, ал. 3 от ЗОВСРБ е:

„(3) Съветът по отбрана подпомага министъра на отбраната, като в него се внасят за обсъждане:

1. проект на Национална отбранителна стратегия;

2. проект на устройствен правилник на Министерството на отбраната;

3. проект на бюджет на министерството;

4. проект на план за развитие на въоръжените сили;

5. предложенията за назначаване и освобождаване на висшия команден състав и удостоверяването на офицери с висши военни звания.“

Ясно е видно, че на заседанията на Съвета по отбрана има изрично законово задължение да се разглеждат само общите стратегически документи (с изключение на предложенията за назначаване и освобождаване на висшия команден състав и удостоверяването на офицери с висши военни звания, но реално и тези предложения са направени и внесени само от министъра на отбраната), а разглеждането и решаването на реалните практически важни проблеми по осигуряването на Въоръжените сили зависи само от благоволенieto на министъра на отбраната, дали ще реши да ги внесе за разглеждане в Съвета по отбрана или ще си ги решава сам.

Считам, че всичките тези законови разпоредби значително нарушават разумния баланс между правомощията на висшето цивилно и висшето военно ръководство (цивилната и военната експертиза) на Въоръжените сили, което оказва неблагоприятно отражение на тяхното развитие.

Автор: Илия Христозов (10.12.2022 14:29)

Предложение за допълнение на чл. 33, ал. 1 от ЗОВСРБ

Подкрепям мотивите да бъде променен по предложениия начин съставът на Съвета по отбрана, но предлагам в състава на Съвета по отбрана да бъде включен като постоянен член **съветникът на Върховния главнокомандващ на Въоръжените сили по военната сигурност** чрез допълнение в чл. 33, ал. 1 от ЗОВСРБ.

Мотиви: Президентът е държавен глава и е върховен главнокомандващ на Въоръжените сили на Република България **в мирно** и военно време и следователно е

напълно логично и целесъобразно неговият представител да участва като постоянен член в заседанията на Съвета по отбрана, който е най-висшия съвещателен орган в МО. Президентът има свои представители като постоянни членове в съставите на Съвета по сигурността и Съвета по киберсигурност и това е ясно регламентирано в съответните закони. Следователно няма никаква логика и причина в състава на Съвета по отбрана да не участва като постоянен член представителят на президента с компетенции във военната област и най-подходящият за тази цел е именно съветникът на Върховния главнокомандващ на Въоръжените сили по военната сигурност, първо поради факта, че е действащ военнослужещ с висше офицерско звание и второ, защото неговата област е конкретно военната сигурност, както е видно от наименованието на длъжността.

Възможността, която се дава от разпоредбата на чл. 33, ал. 2 от ЗОВСРБ:

*„(2) В заседанията на Съвета по отбрана **по решение на министъра на отбраната** могат да участват и други лица извън лицата по ал. 1.“*

не може да бъде обяснение или оправдание, че няма пречки за присъствието на представител на президента в Съвета по отбрана, защото не е логично и дори е неуважително към един държавен глава и върховен главнокомандващ на Въоръжените сили, неговият представител да се нуждае от специално разрешение от един министър, който е представител на изпълнителната власт и е политическо лице. Освен това тези „други лица“ нямат право на решаващ глас за решенията на съвета.

От тесния смисъл на чл. 33, ал. 6 от ЗОВСРБ:

„(6) Министърът на отбраната информира върховния главнокомандващ за заседанията на Съвета по отбрана.“

е видно, че министърът на отбраната има законово задължение само да информира президента за предстоящите заседания, а липсва ясно законово основание за запознаване на президента с пълните решения и разисквания на заседанията на Съвета по отбрана.

В следствие на гореизложеното, предлагам с допълнение на разпоредбата на чл. 33, ал. 1 от ЗОВСРБ да бъде включен в състава на Съвета по отбрана и съветникът на Върховния главнокомандващ на Въоръжените сили по военната сигурност.

Автор: Илия Христов (10.12.2022 14:26)

Въведение и определяне като заинтересована страна

Ще направя и ще обоснова няколко предложения за прецизиране на текстове от ЗОВСРБ и привеждането им в съответствие с други действащи закони.

Понеже се изисква определянето като конкретна заинтересована страна, аз съм физическо лице – пенсиониран военнослужещ.

Надявам се, че моите мнения и препоръки ще бъдат от полза, особено за **постигането на разумен баланс между правомощията на висшето цивилно и висшето военно ръководство (цивилната и военната експертиза) на Въоръжените сили.**

История

Начало на обществената консултация - 06.12.2022

Приключване на консултацията - 19.12.2022

Справка за получените предложения - 24.01.2023

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)